

पुणे विद्यापीठ

फोन : ०२०-२५६०१२१८
फॅक्स : ०२०-२५६०१२०६
ईमेल : coe@unipune.ernet.in
वेबसाईट : www.unipune.ernet.in

परीक्षा विभाग
गणेशखिंडरोड पुणे ४११ ००७ .
(महाराष्ट्र) भारत

परीक्षा-समन्वय/१०५१

दिनांक- १३.०७.२०१०

प्रति,
मा. प्राचार्य/मा. संचालक,
सर्व संलग्न महाविद्यालये व
सर्व मान्यताप्राप्त संस्था

विषय : महाविद्यालयास/संस्थेस विद्यापीठ परीक्षांचे केंद्र म्हणून मान्यता मिळण्याबाबत.

महोदय/महोदया,

वरील विषयास अनुसरून आपणास कळविण्यात येते की, पुणे विद्यापीठाने ज्या महाविद्यालयांना नव्याने मान्यता दिलेली आहे तसेच ज्या महाविद्यालयांना नवीन अभ्यासक्रमास मान्यता मिळालेली आहे अशा सर्व महाविद्यालयांनी सुधारित परीक्षा परिपत्रक क्रमांक १२४ दिनांक ०९.०७.२०१० (यापूर्वीचे परीक्षा परिपत्रक क्रमांक ३०३ दिनांक ०८.०९.२००८) नुसार विद्यापीठास अर्ज करणे अनिवार्य आहे. सदर परीक्षा परिपत्रक विद्यापीठाच्या (www.unipune.ac.in Link : Important Circulars for Colleges) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आले आहे.

सद्य परिस्थितीत नव्याने सुरु झालेल्या महाविद्यालयांना महाविद्यालय क्रमांक व परीक्षा केंद्र क्रमांक हे कार्यालयीन कामाच्या सोयीसाठी तात्पुरते देण्यात आलेले आहेत. त्यामुळे अशा महाविद्यालयांनी/संस्थांनी परीक्षा केंद्र मंजूर करण्यात आलेले आहे असे गृहीत धरू नये.

याबाबत पुढे आपणास कळविण्यात येते की, आपल्या महाविद्यालय/संस्थेस परीक्षा केंद्र म्हणून मान्यता मिळण्यासाठी वरील सुधारित परिपत्रकामध्ये नमूद केलेल्या विहित नमुन्यामध्ये अर्ज करणे अनिवार्य असल्याने त्यानुसार आवश्यक ती कार्यवाही करावी ही विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

उपकुलसचिव
(परीक्षा समन्वय)

पुणे विद्यापीठ

सुधारीत परीक्षा परिपत्रक क्रमांक : १२४

संदर्भ :- परीक्षा परिपत्रक क्रमांक : ३०३ दिनांक ०८.०९.२००८

परीक्षा आयोजनाच्या कार्यपद्धतीचा एकूणच आढावा घेण्याची बाब विद्यापीठाच्या विचाराधीन होती. याबाबत विद्यापीठ अधिकार मंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार, परिपत्रक क्र. ३०३ दिनांक ०८.०९.२००८ मधील अ (१) मध्ये सुधारणा करून खालीलप्रमाणे कळविण्यात येत आहे.

- अ) महाविद्यालयास विद्यापीठ परीक्षांचे केंद्र म्हणून मान्यता मिळविण्यासाठी तसेच सध्या परीक्षा केंद्र म्हणून मान्यता असलेल्या महाविद्यालयांसाठी खालील बाबी आवश्यक आहेत.
- १) सध्या मान्यता असलेल्या परीक्षा केंद्रामध्ये तसेच नव्या परीक्षा केंद्रासाठी विद्यापीठमान्य प्राचार्य अथवा किमान ५ वर्षे अनुभव असलेला विद्यापीठ मान्यताप्राप्त शिक्षक प्रभारी प्राचार्य म्हणून नेमणुक केलेली असणे आवश्यक आहे.

किंवा

- अंतर्गत वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून नेमणुक करण्यात आलेल्या शिक्षकास वरिष्ठ महाविद्यालयामध्ये/मान्यताप्राप्त संस्थेमध्ये शिकविण्याचा किमान पाच वर्षे अनुभव व विद्यापीठाची मान्यता असणे आवश्यक आहे. तसेच संबंधित महाविद्यालयात/संस्थेत असे शिक्षक उपलब्ध नसल्यास अन्य महाविद्यालय/संस्थेच्या शिक्षकांची महाविद्यालयाने/संस्थेने नियुक्ती करणे आवश्यक आहे. * (परीक्षा मंडळ सभा दिनांक २२.०६.२०१०)
- २) महाविद्यालयामध्ये एकूण सेवेत असलेल्या शिक्षकांपैकी किमान २५% शिक्षक विद्यापीठ मान्यताप्राप्त असणे आवश्यक आहे. त्याचप्रमाणे नियमानुसार (Staffing Pattern) शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती केलेली असावी.
  - ३) अंतर्गत वरिष्ठ पर्यवेक्षक (Internal Senior Supervisor) म्हणून नेमणुक करण्यात आलेल्या शिक्षकास वरिष्ठ महाविद्यालयामध्ये/मान्यताप्राप्त संस्थेमध्ये शिकविण्याचा किमान ५ वर्षे अनुभव व विद्यापीठाची मान्यता असणे आवश्यक आहे.
  - ४) महाविद्यालयामध्ये परीक्षार्थी विद्यार्थी संख्येच्या ब्लॉकएवढे (३० ते ४० विद्यार्थी प्रती ब्लॉक) किमान शिक्षक असावेत.
  - ५) ऑगस्ट २००५ नंतर ज्या महाविद्यालयांना विद्यापीठ परीक्षा केंद्र म्हणून मान्यता देण्यात आलेली आहे, अशा सर्व महाविद्यालयांची परीक्षा केंद्रासाठी लागणाऱ्या पायाभूत सुविधा आहेत अथवा नाहीत यासाठी तपासणी करण्यात येणार आहे.
- नव्याने अस्तित्वात आलेल्या महाविद्यालयांना विद्यापीठ परीक्षांचे केंद्र म्हणून

मान्यता मिळवायची असल्यास त्यांनी सोबत जोडलेल्या परिशीष्ट 'अ' मधील विहित नमुन्यामध्ये अर्ज करणे आवश्यक आहे.

(सोबत परिशीष्ट 'अ')

मार्च/एप्रिल मध्ये होणाऱ्या परीक्षांसाठी केंद्र म्हणुन मान्यता मिळण्यासाठी त्या आधीच्या वर्षाच्या ऑगस्ट पर्यंत आणि ऑक्टोबर/नोव्हेंबर मध्ये होणाऱ्या परीक्षांसाठी केंद्र म्हणुन मान्यता मिळण्यासाठी एप्रिल पूर्वी परीक्षा विभागामध्ये अर्ज सादर करणे आवश्यक आहे.

महाविद्यालयांनी सादर केलेल्या अर्जातील माहितीनुसार व विद्यापीठाने नमूद केलेल्या निकषांची परीपूर्तता करणाऱ्या महाविद्यालयांना परीक्षा केंद्र म्हणुन मान्यता देण्यासाठी विद्यापीठाकडून समिती नेमण्यात येईल व समितीच्या अहवालावर परीक्षा केंद्राबाबतचा अंतिम निर्णय घेण्यात येईल.

६) प्रतिवर्षी परीक्षेस बसणाऱ्या किमान विद्यार्थी संख्येचा निकष पूर्ण करणाऱ्या महाविद्यालयांमध्येच विद्यापीठाच्या परीक्षांचे आयोजन करण्यात येईल.

महाविद्यालयामध्ये पदवी परीक्षा (विनाशुल्क) केंद्र सुरु करण्यास मान्यता देण्यासाठी किमान १२० विद्यार्थी आवश्यक आहेत.

पदवी परीक्षेसाठी सशुल्क परीक्षा केंद्र म्हणून मान्यता देताना किमान ५० विद्यार्थी असणे आवश्यक आहेत.

(उदा.) खाली नमूद केल्यानुसार परीक्षा केंद्र शुल्क आकारण्यात येईल.

१) पदवी परीक्षा केंद्र सुरु करण्यासाठी लागणारी किमान

विद्यार्थी संख्या (विनाशुल्क) १२०

२) शुल्कासह आवश्यक किमान विद्यार्थीसंख्या ५०

३) आवश्यक असणाऱ्या विद्यार्थी संख्येतील तफावत ७०

४) प्रतिविद्यार्थी परीक्षा केंद्र शुल्क रु १००

महाविद्यालयाने परीक्षा केंद्र म्हणून द्यावयाचे

एकूण शुल्क = रु. ७० X १०० = रु. ७०००/-

तसेच पदव्युत्तर परीक्षा केंद्र (शुल्काशिवाय) सुरु करण्यासाठी किमान विद्यार्थीसंख्या ६० इतकी असणे आवश्यक आहे व शुल्कासहीत परीक्षा केंद्र सुरु करण्यासाठी किमान विद्यार्थीसंख्या ३० इतकी आवश्यक आहे. सशुल्क पदव्युत्तर परीक्षाकेंद्र सुरु करण्यासाठी प्रतिविद्यार्थी रु. १५०/- एवढे शुल्क आहे.

ब) ज्या महाविद्यालयांमध्ये/मान्यताप्राप्त संस्थांमध्ये विद्यापीठ परीक्षांचे आयोजन करण्यात येत आहे अशा सर्व महाविद्यालयांनी/मान्यताप्राप्त संस्थांनी एका शिक्षकाची विद्यापीठ परीक्षा कालावधीसाठी विशेष वरिष्ठ पर्यवेक्षक (Custodian) म्हणून नेमणूक करणे आवश्यक आहे.

विद्यापीठाकडून परीक्षा प्रश्नपत्रिका स्विकारून व पुढे त्याबाबतची सर्व कार्यवाही करण्यासाठी तसेच विद्यापीठ परीक्षा विभागास काही माहिती हवी असल्यास ती विशेष वरिष्ठ पर्यवेक्षक यांनी पुरवावी. महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांनी/मान्यताप्राप्त संस्थेच्या संचालकांनी विशेष वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणुन नेमणूक करण्यात आलेल्या शिक्षकाचा तपशील खालील नमुन्यात परीक्षा नियंत्रक, परीक्षा विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे - ४११ ००७ यांना परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी किमान १५ दिवसांपूर्वी सादर करावा.

- (१) नाव :-
 (२) पत्ता :- (अ) कार्यालयीन
 (ब) निवास स्थान
 (३) दूरध्वनी (अ) कार्यालयीन
 (ब) निवास
 (क) भ्रमणध्वनी क्रमांक

(४) e-mail address :-

विशेष वरिष्ठ पर्यवेक्षकाने करावयाची कामे.

- प्रश्नपत्रिका स्वीकारणे व त्याची पोचपावती देणे.
- पुणे विद्यापीठाकडून आलेल्या प्रश्नपत्रिका परीक्षा केंद्रातील विषय व विद्यार्थी संख्येनुसार आहेत का ते तपासावे व नसल्यास विद्यापीठाशी संपर्क साधणे.
- परीक्षेचा प्रत्येक पेपर सुरू होण्यापूर्वी अर्धा तास प्रश्नपत्रिकांची पाकीटे वरिष्ठ पर्यवेक्षकांना सुपूर्त करावीत.

महाविद्यालयांची संख्या वाढल्याने सर्व महाविद्यालयातील प्रश्नपत्रिका कार्यालयीन वेळेमध्येच पोहोचविणे विद्यापीठास शक्य होत नसल्याने वेळ पडल्यास कार्यालयीन वेळेनंतरही विशेष वरिष्ठ पर्यवेक्षक यांनी विद्यापीठाकडून आलेल्या प्रश्नपत्रिका स्वीकाराव्यात. 'विशेष वरिष्ठ पर्यवेक्षकास' (Custodian), वरिष्ठ पर्यवेक्षकाप्रमाणे मानधन देय आहे.

क) कनिष्ठ पर्यवेक्षकांच्या (Junior Supervisor) नेमणुकीचे निकष

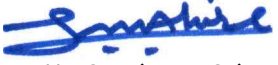
- विद्यापीठाच्या परीक्षांसाठी कनिष्ठ पर्यवेक्षकांच्या नेमणुका संबंधित परीक्षा केंद्राच्या प्राचार्यांनी कराव्यात.
- कनिष्ठ पर्यवेक्षकांच्या वर्तणुकीची, विश्वासाहतेची खातरजमा प्राचार्यांनी करावी.
- शक्यतो कनिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून महाविद्यालयातील शिक्षकांची नेमणूक करण्यात यावी पुरेसा शिक्षक वर्ग नसल्यास, वर्ग-३ मधील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची नेमणूक करण्यात यावी. नविन महाविद्यालयामध्ये वर्ग ३ मधील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची नेमणूक करावयाची झाल्यास अथवा महाविद्यालयाबाहेरील व्यक्तीची नेमणूक करावयाची झाल्यास, ती व्यक्ती किमान पदवीधर असावी.

ड) अंतर्गत वरिष्ठ व बहिःस्थ वरिष्ठ पर्यवेक्षकांच्या (Internal and External Senior Supervisor) नेमणुकीचे निकष.

- वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून नेमणूक करताना प्राधान्याने शिक्षकांची नेमणूक करावी.
 वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून नेमणूक होण्यासाठी वरिष्ठ महाविद्यालयामध्ये शिकविण्याचा किंवा प्रशासकीय कामकाजाचा किमान ५ वर्षांचा अनुभव असणे आवश्यक आहे. प्रशासकीय कामकाजाचा अनुभव असणारा शिक्षकेतर कर्मचारी किमान वर्ग-२ मधील असावा.

- 2) वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून नेमणुक करण्यात यावयाच्या शिक्षकांस विद्यापीठाची मान्यता असणे आवश्यक आहे.
- इ) वरिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षकास, पुणे विद्यापीठाकडून एकापेक्षा जास्त नेमणुकपत्रे एकाच कालावधीसाठी प्राप्त झाल्यास व त्याप्रमाणे प्रथम प्राप्त झालेल्या नेमणुक पत्रानुसार जर तो शिक्षक कार्यरत असेल तर ती जबाबदारी पार पाडून त्यानंतर इतर नेमणुक पत्रातील जबाबदारी प्राचार्यांच्या संमतीने विद्यापीठाने निश्चित केलेल्या प्राधान्यक्रमानुसार शिक्षकाने पार पाडावी व त्याबाबतचा अहवाल परीक्षा समन्वय विभागास सादर करावा.
- ई) **विद्यापीठाच्या परीक्षा निकोप व शिस्तबध्द वातावरणात पार पाडण्याबाबत व महाविद्यालयातील सुरक्षा व्यवस्थेबाबत.**
- i) विद्यापीठ परीक्षांचे आयोजन निकोप व व्यवस्थीत वातावरणात पार पाडण्याची जबाबदारी संबंधित महाविद्यालयाची आहे. याकरीता आवश्यकतेनुसार पोलीस बंदोबस्त नजिकच्या पोलीस चौकीकडून उपलब्ध करून घेण्यात यावा. महाविद्यालयामध्ये पोलीस बंदोबस्ताची जबाबदारी ही संबंधित महाविद्यालयाची राहिल.
- ii) विद्यापीठ परीक्षा सुरक्षितपणे पार पाडणे ही महाविद्यालयाची जबाबदारी असून त्यास अनुसरून अंतर्गत सुरक्षायंत्रणेची व्यवस्था संबंधित महाविद्यालयांनी करावी. आवश्यकतेनुसार महाविद्यालयांनी अंतर्गत दक्षता समिती नेमावी.
- सदर परिपत्रकात नमूद केलेला आशय सर्व संबंधित शिक्षक, शिक्षकेतर सेवक व इतर संबंधितांच्या निदर्शनास आणून त्यानुसार अंमलबजावणी करण्यात यावी, ही विनंती.

गणेशखिंड, पुणे विद्यापीठ
संदर्भ : परीक्षा-समन्वय/१०४९
दिनांक: ०९ जुलै, २०१०

डॉ. शि.मो. आहिरे
परीक्षा नियंत्रक

परिशिष्ट - अ

पुणे विद्यापीठ संलग्नित महाविद्यालय / मान्यताप्राप्त संस्थेमध्ये पुणे विद्यापीठाच्या परीक्षांचे केंद्र सुरु करण्याबाबतच्या अर्जाचा विहित नमुना :

संलग्न महाविद्यालयाच्या / मान्यताप्राप्त संस्थेच्या लेटरहेडवर खालील मजकूर टाईप केलेला असावा.

मा. परीक्षा नियंत्रक,
पुणे विद्यापीठ
पुणे - ४११ ००७

विषय : ----- महाविद्यालयामध्ये / मान्यताप्राप्त संस्थेमध्ये पुणे
विद्यापीठाच्या परीक्षांचे आयोजन करण्यासाठी परीक्षा केंद्र
सुरु करण्यासाठी विचार करण्याबाबत ...

महोदय,

शैक्षणिक वर्ष ----- मधील प्रथमार्धातील / द्वितीयार्धातील विद्यापीठाच्या परीक्षांसाठी आमच्या संलग्न महाविद्यालयामध्ये / मान्यताप्राप्त संस्थेमध्ये परीक्षा केंद्र सुरु करण्यासाठी सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यामध्ये अर्ज करित आहे, तसेच प्राचार्यानी/संचालकांनी सादर करावयाचे विहित नमुन्यातील हमीपत्र सोबत जोडले आहे.

सादर तपशीलाचा विचार करुन आमच्या महाविद्यालयामध्ये / संस्थेमध्ये विद्यापीठाचे परीक्षा केंद्र सुरु करावे ही विनंती.

आपला,

महाविद्यालयाचा/
मान्यताप्राप्तसंस्थेचा शिक्का

प्राचार्य/संचालक
सही व शिक्का

स्थळ :
दिनांक :

अ) ज्या संस्थेचे महाविद्यालय / मान्यताप्राप्त संस्था आहे त्याची माहिती

१. महाविद्यालयाचे/संस्थेचे नाव व पत्ता
२. महाविद्यालयाच्या/संस्थेच्या अध्यक्षांचे नाव व पत्ता
३. महाविद्यालयाच्या/संस्थेच्या सचिवांचे नाव व पत्ता
दूरध्वनी कार्यालय :
निवास :

ब) महाविद्यालयाच्या प्राचार्याची / मान्यताप्राप्त संस्थेच्या संचालकांची माहिती

१. प्राचार्याचे/संचालकांचे नाव व घरचा पत्ता
२. दूरध्वनी क्रमांक कार्यालय :
निवास :
भ्रमणध्वनी क्रमांक (Mobile No.) :-
३. प्राचार्याच्या/संचालकाच्या नेमणुकीचा प्रकार :
कायमस्वरूपी / हंगामी
४. विद्यापीठाची प्राचार्य/संचालक म्हणून नेमणुकीस मान्यता आहे / नाही.
असल्यास सदर पत्राची साक्षांकीत प्रत
५. महाविद्यालयास पुणे विद्यापीठाचे संलग्नीकरण मिळाल्याचा दिनांक व क्रमांक
(सदर पत्राची साक्षांकीत प्रत)
६. कोणत्या शैक्षणिक वर्षापासून महाविद्यालय/संस्था सुरु झाले ते वर्ष

क) महाविद्यालयातील / मान्यताप्राप्त संस्थेतील शिक्षक व शिक्षकेतर सेवकांची माहिती

१. महाविद्यालयातील एकूण शिक्षकांची यादी खालील तपशीलासह जोडावी

अनु क्र.	शिक्षकाचे नाव	विषय	वरिष्ठ महाविद्यालयांमधील शिकविण्याचा अनुभव	विद्यापीठाची मान्यता आहे/नाही असल्यास पत्राची साक्षांकीत प्रत
----------	---------------	------	---	--

२. महाविद्यालयातील शिक्षकेतर सेवकांचा तपशील

अनु क्र.	नाव	पदनाम	अनुभव
----------	-----	-------	-------

ड) महाविद्यालयामध्ये / मान्यताप्राप्त संस्थेमध्ये, पुणे विद्यापीठाचे राबविले जाणा-या अभ्यासक्रमांचा तपशील

अनु क्र.	अभ्यासक्रमाचे नाव	प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	परीक्षेसाठी ज्यांचे अर्ज विद्यापीठाकडे दाखल करावयाचे आहेत, ती विद्यार्थी संख्या.
----------	-------------------	---	--

- इ) आपल्या महाविद्यालयाच्या जवळच्या परीसरातील इतर महाविद्यालयांमध्ये पुणे विद्यापीठाचे परीक्षा केंद्र असल्यास त्या महाविद्यालयाचे नाव पत्ता व आपल्या महाविद्यालयापासूनचे अंतर.
- ई) महाविद्यालयातील पायाभूत सुविधा
१. महाविद्यालयाची स्वतःची इमारत आहे अथवा नाही.
  २. एकूण वर्गाची संख्या व त्यातील आसनसंख्या निहाय तपशील
  ३. पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था
  ४. स्वच्छतागृहाची व्यवस्था
  ५. विद्यापीठ परीक्षा केंद्र म्हणून मान्यता मिळाल्यास विद्यापीठाच्या परीक्षांचे आयोजन निकोप वातावरतात पार पाडण्यासाठी लागणारी आवश्यक सुरक्षा यंत्रणेचा तपशील
  ६. विद्यापीठाकडून प्राप्त होणारे गोपनीय साहित्य सुरक्षितरित्या ठेवण्यासाठीची योग्य ती व्यवस्था
- फ) इतर काही तपशील नमूद करावयाचा असल्यास

प्राचार्याची/संचालकांची सही :-
प्राचार्याचे/संचालकांचे नाव :-

स्थळ :-

दिनांक :-

हमीपत्र

प्राचार्यानी / संचालकांनी सादर करावयाच्या हमीपत्राचा
विहित नमुना (संलग्न महाविद्यालयाच्या / मान्यताप्राप्त संस्थेच्या लेटरहेडवर)

मी ----- प्राचार्य/संचालक -----
-----महाविद्यालय/संस्था खालील बाबींची
हमी देतो की :-

- १) विद्यापीठाच्या परीक्षा निकोप व शिस्तबद्ध वातावरणात पार पाडण्यासाठी लागणारी सुरक्षा व्यवस्था महाविद्यालय/संस्था उपलब्ध करून देईल.
- २) परीक्षा आयोजनासाठी विद्यापीठाने घालून दिलेल्या सर्व नियमांचे आणि सूचनांचे योग्य ते पालन केले जाईल.
- ३) विद्यापीठ परीक्षांमध्ये कोणत्याही प्रकारचे गैरप्रकार होणार नाहीत याबाबतची योग्य ती सर्व काळजी घेण्यात येईल.

दिनांक :-

प्राचार्य / संचालक
शिक्का